

Nieuwsbrief 24

Maart 2014

31 maart 2014

Simon Troelstra:

Natuurlijke klimaatarchieven in het Arctische gebied

De opwarming van de Aarde veroorzaakt grote veranderingen in het Arctische gebied. Ook in het verleden is dit regelmatig gebeurd, zoals de overgang van de warme Middeleeuwen naar de Kleine IJstijd, maar toen had dit een natuurlijke oorzaak. Om de rol van de menselijke invloed op de huidige opwarming te kunnen vaststellen, moeten we eerst het natuurlijke proces goed begrijpen. Wat betekende natuurlijke klimaatsverandering voor de Vikingen of voor de zoektochten naar een vaarroute om de noord?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden maken we gebruik van natuurlijke klimaatarchieven, zoals sedimentkernen uit fjorden of de schelpen van mollusken. In de kernen geven sediment en microfossiel inhoud een duidelijk beeld van veranderingen in watertemperatuur, zoutgehalte en ijsbedekking. Met behulp van geavanceerde technieken kunnen schelpen, ook die van duizenden jaren oud, in groot detail bemonsterd worden, waardoor we klimaatvariabiliteit van jaar tot jaar kunnen volgen.

De lezing zal de natuurlijke klimaatsverandering van de laatste 2000 jaar behandelen aan de hand van voorbeelden uit Groenland en Spitsbergen. Tijdens het International Polar Year was de relatie klimaatsverandering/menselijke activiteit in het Arctische gebied het speerpunt van het door de VU gecoördineerde programma NORCLIM.

Simon Troelstra werkt bij het Cluster Aarde en Klimaat, Vrije Universiteit, Amsterdam.

Wanneer 31 maart 2014

Hoe laat 19:30 uur

Waar Arctisch Centrum, Aweg 30, Groningen. Ingang Herman Colleniusstraat

Toegang € 2,00, studenten € 1,00.

Komende Imaka-activiteiten

28 april 2014

Jorien Vonk: Onderzoek Siberische permafrost

26 mei 2013

Linda Nijlunsing: Wildernisjaren. Over haar leven in Alaska.

Linda Nijlunsing schreef over haar verblijf in Alaska het boek *Wildernisjaren*. Dit boek zal na afloop van haar lezing verkrijgbaar zijn.

14 juni 2014 (middag)

Excursie naar de werf in Harlingen

Op de werf in Harlingen wordt de replica van het schip van Willem Barentsz gebouwd. Tijdens een rondleiding krijgen we informatie over de bouw van de replica. Louwrens Hacquebord vertelt over de geschiedenis van het schip.

29 september 2014

Michiel van den Broeke [onderwerp wordt nog bekend gemaakt]

Overige activiteiten

14 maart 2014

Minisymposium Arctisch Centrum

Sprekers:

Louise Flaherty, Joke Schuit en Eugenie Stapert.

Programma:

13:30 Joke Schuit 'Typological aspects of Inuit Sign Language: focus on semantics and verb agreement'

14:15 Louise Flaherty, Director: Inuit Languages and Culture / Nunavut Arctic College

15:00 tea break

15:30 Eugenie Stapert 'Contact induced change in the Siberian Dolgan''

16:15 general discussion

16:30 closing words

Wanneer 14 maart 2014

Tijdstip Vanaf 13:30 uur

Plaats Arctisch Centrum, Aweg 30, zaal 114

Opgave Opgave is niet nodig, toegang gratis

15 maart 2014

Lezingendag Pool tot Pool

De Pool tot Pool lezingendag wordt gehouden in het Volkenkundig Museum te Leiden. Zie voor informatie de website: <http://www.vanpooltotpool.nl>

Opgave vooraf is gewenst. Dat kan via de website.

Literatuur

Jeroen Toirkens, Petra Sjouwerman

Solitude. In the Wake of Willem Barentsz

Jeroen Toirkens en Petra Sjouwerman schetsen een intiem beeld van het Arctische noorden van Noorwegen, Zweden, Finland en Rusland, kortweg de Barentszregio. De laatst overgebleven wildernis van Europa. De Nederlandse fotograaf Toirkens en Scandinavië-correspondent Sjouwerman gaan op zoek naar de verhalen van de mensen in dit gebied. Hierbij laten ze zich inspireren door de reislust en de moed van Willem Barentsz naar wie de regio is vernoemd.

Prijs € 34,99. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Signs of the arctic: Typological aspects of Inuit Sign Language

Dat is de titel van een net verschenen proefschrift van Joke Schuit. Zij is op 24 januari 2014 gepromoveerd op deze thesis bij de Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam. Voor een link, met samenvatting en downloadmogelijkheid van het proefschrift, kijk op: <http://dare.uva.nl/record/463559> .

Coco C. A. Smits, Jan P. M. van Tatenhove, Judith van Leeuwen

Authority in Arctic governance: changing spheres of authority in Greenlandic offshore oil and gas developments

Abstract

The Arctic has rapidly transformed from a “frozen desert” into a theater for high-level politics. Climate change and socioeconomic interdependencies bring the World more and more to the Arctic and vice versa. Increased geological knowledge, new technologies, and high-energy prices make it possible to develop oil and gas resources in the Arctic; however, the effectiveness of oil spill response techniques remains a key concern. To understand oil and gas exploration in the Arctic governance setting, and especially the authority of Greenland, we combine a multi-level governance framework with the concept sphere of authority from post-international theory. The Arctic sphere of authority on oil and gas consists of many different governance arrangements, of which the most well-known governance arrangement is the Arctic Council. This paper focuses on the authority of Greenland in the changing oil and gas governance arrangements in the Arctic. Crucial is the changing Danish–Greenlandic relationship, in which the development of a Greenlandic oil and gas sector is seen as a tool to become financially independent. It can be concluded that the capacity of the Greenlandic government and civil society

actors should be the primary guideline for the pace in which oil and gas activities are being developed. Taking this approach will ensure that the Greenland is retaining its central position and high degree of influence on the governance of oil and gas development in its country. Otherwise, it will lose influence and benefits will flow elsewhere.

<http://link.springer.com/article/10.1007/s10784-014-9247-4>

British Antarctic Survey coordinates Arctic sea-ice investigation

Arctic sea-ice cover is retreating at an unprecedented rate. Scientists fear we may see the complete loss of sea ice during the summer months within decades. To assess the impact Arctic change will have, British Antarctic Survey (BAS) is coordinating an €11.5M EU-funded multi-disciplinary investigation. Launched today (Thursday 13 February 2014), ICE-ARC (Ice, Climate, Economics – Arctic Research on Change) will look into the current and future changes in Arctic sea ice, due to both changing atmospheric and oceanic conditions. BAS will coordinate an international team of physicists, chemists, biologists, economists, and sociologists from 21 institutes across Europe to explore the interrelated consequences of change in the Arctic marine environment.

Arctic change impacts the local, regional and global climate through complex coupling mechanisms within the Earth system. It is not possible to look at one aspect of this complex system in isolation; a holistic approach is needed. By bringing together the relevant experts across Europe, ICE-ARC will be better placed to quantify the effects of Arctic change on the global economy, as well as its impact on indigenous peoples, climate, and the environment.

As well as running the project, BAS will contribute to the research involving sea ice physics, work with Inuit communities and modelling to put an economic value on Arctic change. The work will improve the scientific baseline for guiding EU and international policies on the protection of the Arctic marine environment.

13 February 2014

http://www.antarctica.ac.uk/about_bas/news/news.php

What lies beneath – scientists discover giant trench under Antarctic ice

A massive ancient subglacial trough — deeper than the Grand Canyon — has been discovered by a team of UK experts. The research involved scientists from Newcastle University, the University of Bristol's Glaciology Centre, the British Antarctic Survey and the universities of Edinburgh, Exeter, and York. They charted the Ellsworth Subglacial Highlands — an ancient mountain range buried beneath several kilometres of Antarctic ice — by combining data from satellites and ice-penetrating radars towed behind skidoos and on-board small aircraft.

The researchers spent three seasons investigating and mapping the region in West Antarctica, uncovering a massive subglacial valley up to 3 kilometres deep, more than 300 kilometres long and up to 25 kilometres across. In places, the floor of this valley is more than 2000 metres below sea level. The mountain range and deep valley were carved millions of years ago by a small icefield similar to those of the present-day Antarctic Peninsula, or those of Arctic Canada and Alaska. The team's analysis has provided an unprecedented insight into the extent, thickness and behaviour of this ancient icefield, and the configuration and behaviour of the early West Antarctic Ice Sheet. The subglacial landscape shows where and how the West Antarctic Ice Sheet originated and grew. It also provides important clues about the size and shape of the ice sheet in West Antarctica in a warmer global climate.

The findings are published in the latest edition of the Geological Society of America Bulletin. The paper's lead author Dr Neil Ross from Newcastle University said: "The discovery of this huge trough, and the characterisation of the surrounding mountainous landscape, was incredibly serendipitous." The lecturer in Physical Geography added: "We had acquired ice penetrating radar data from both ends of this huge hidden valley, but we had no information to tell us what was in between. Satellite data was used to fill the gap, because despite being covered beneath several kilometres of ice, the valley is so vast that it can be seen from space." "To me, this just goes to demonstrate how little we still know about the surface of our own planet. The discovery and exploration of hidden, previously-unknown landscapes is still possible and incredibly exciting, even now."

Read the paper: The Ellsworth Subglacial Highlands: Inception and retreat of the West Antarctic Ice Sheet

15 January 2014

http://www.antarctica.ac.uk/about_bas/news/news_story.php?id=2469